
Informacje Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej

Nr 3/4

lipiec/sierpień 1998 (Dodatek)

Sprawozdanie z działalności systemu biblioteczno-informacyjnego Politechniki Warszawskiej za rok 1997 (wybrane dane)

Wprowadzenie

W roku 1997 zaobserwowano szereg istotnych działań i zmian zarówno w Bibliotece Głównej, jak i w bibliotekach systemu biblioteczno-informacyjnego.

W odniesieniu do działalności merytorycznej odnotowano wzrost nabytków w księgozbiorze naukowym, który zwłaszcza zaznaczył się w Bibliotece Głównej i bibliotekach podległych (65%), przy jednoczesnym spadku zakupów (o 18% w bibliotekach systemu biblioteczno-informacyjnego). Wzrost nabytków wynikał z wykazania inicjatywy pracowników bibliotek, zwłaszcza Oddziału Gromadzenia Książek i Zbiorów Specjalnych, którzy pozyskali cenne książki m.in. z Technische Universitet w Hanowerze oraz z Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego, który odstąpił zbiory z zakresu techniki, otrzymywane w ramach egzemplarza obowiązkowego. Pewien wzrost nabytków (o 4,79%) odnotowano również przy zakupie księgozbioru studenckiego. W Bibliotece Głównej wzrost ten był znaczny i wynosił 40%. Ograniczenia finansowe, które spowodowały spadek zakupów książek, przyczyniły się do zmniejszenia liczby tytułów prenumerowanych czasopism o 213 tytułów, w tym 109 zagranicznych, co stanowi 7,4 % globalnej liczby. Odnotowano również spadek nabytków w zakresie zbiorów specjalnych.

Z danych przedstawiających łączną liczbę zbiorów w systemie biblioteczno-informacyjnym wynika, że w Bibliotece Głównej znajduje się 76% księgozbioru studenckiego, w bibliotekach wydziałowych 17%, a w bibliotekach instytutowych 8,5%.

Odnośnie księgozbioru naukowego dane przedstawiają się następująco: w Bibliotece Głównej jest 46% stanu łącznego, w bibliotekach wydziałowych 23%, w bibliotekach instytutowych - 27%. Z globalnej liczby stanu czasopism 76,9% znajduje się w Bibliotece Głównej, a w odniesieniu do zbiorów specjalnych 68,9%.

W roku sprawozdawczym odnotowano wzrost liczby użytkowników w Bibliotece Głównej o 14,6% (liczba użytkowników zarejestrowanych w Bibliotece Głównej wynosiła 20.276) oraz w niektórych bibliotekach systemu biblioteczno-informacyjnego, a w szczególności w Bibliotece Wydziału Mechatroniki (o 47%), w Bibliotece DS Akademik (o 43,4%) oraz w Bibliotece Wydziału Samochodów i Maszyn Roboczych (o 24%). Wzrosła również, po raz pierwszy od kilku lat, liczba odwiedzin w czytelnich o 6% (w Bibliotece Głównej mimo wielu niedogodności o 24,4%) znaczący wzrost odwiedzin odnotowano w bibliotekach niektórych wydziałów, jak Elektroniki i Technik Informacyjnych, Architektury i Mechatroniki.

Wzrosła również liczba globalna wypożyczeń (o 11,4%). Kształtowała się ona różnie w odniesieniu do poszczególnych kategorii zbiorów. Największy wzrost odnotowano w wypożyczaniu czasopism (o 18%), następnie książek (o 10,6%).

Z globalnej liczby wypożyczeń książek najczęściej wypożyczeń odnotowano w Bibliotece Głównej (45,9%), czasopism najczęściej wypożyczono w bibliotekach wydziałowych (54,4%), a zbiorów specjalnych w bibliotekach instytutowych (87,5%)

Zgodnie z rosnącymi potrzebami użytkowników najczęściej starań poświęcono modernizacji działalności biblioteczej, zwłaszcza informacyjnej z zastosowaniem komputeryzacji. Biblioteka Główna rozbudowała warsztat informacyjny, powiększając liczbę zagranicznych i krajowych baz danych do 17-tu, wśród których rosnącym zainteresowaniem cieszyły się bazy INSPEC, SCI, Compendex i ISTEP, nowa baza, informująca o międzynarodowych konferencjach naukowych i technicznych. Powiększono liczbę rekordów w 8 bazach własnych, z których trzy (Katalog, Sympozja oraz nową bazę, zawierającą informacje o planowanych konferencjach w resorcie MEN) udostępniano w Internecie.

Nową jakość informacji stanowiło uruchomienie na przełomie roku 1997-98 dostępu do systemu wypożyczeń Biblioteki Głównej poprzez Telnet z (z komputerów pracujących w sieci Politechniki Warszawskiej). Rozszerzono usługi Ośrodka Informacji Chemicznej, który raz w tygodniu promował system STN w dostępie on-line na terenie Południowym w Filii Biblioteki Głównej.

Bardzo istotnym czynnikiem usprawniającym informacje i dającym nowe możliwości zarówno bibliotekarzom, jak i przede wszystkim użytkownikom, było zapewnienie dostępu do Internetu nie tylko w Bibliotece Głównej, ale również w Filii Biblioteki Głównej przy ul. Narbutta, Bibliotece DS Akademik oraz w 15-tu bibliotekach wydziałowych i instytutowych.

Wiele energii poświęcono promocji działalności informacyjnej, wykorzystując zarówno nowoczesne, jak i tradycyjne środki. Sukcesywnie aktualizowano stronę internetową Biblioteki Głównej, organizowano liczne spotkania promujące dostęp do baz danych, zakupionych lub udostępnianych do testowania, dostarczono informacje na posiedzenie Senatu, wznowiono i zaktualizowano wydawnictwa informacyjne.

Do godnych uwagi spotkań należą spotkania na zaproszenie dziekana Wydziału Samochodów i Maszyn Roboczych, na których Dyrekcja Biblioteki Głównej mogła przedstawić działalność Biblioteki Głównej i jej zamierzenia oraz zaprezentować bazy danych. Kontynuowano również lokalne i ogólnopolskie spotkania z firmami krajowymi i zagranicznymi, np. International Publishing Service, Swets & Zeitlinger, EBSCO.

W większym niż poprzednio wymiarze kontynuowano prace mające na celu komputerowe wspomaganie podstawowych funkcji bibliecznych, jak gromadzenie, opracowanie książek i czasopism, wypożyczenia międzybiblieczne. Prace te traktowano jako pilotażowe, mające na celu przygotowanie bibliotekarzy Biblioteki Głównej a w przyszłości i bibliotekarzy systemu biblieczno-informacyjnego, do wdrażania zintegrowanego komputerowego systemu biblieczno-informacyjnego.

Wiele uwagi poświęcono korekcie i wprowadzeniu zmian w systemie APIS-ZB w Bibliotece Głównej, co pozwoliło na dalsze usprawnienia obsługi użytkowników. Bardzo znaczącym osiągnięciem było wdrożenie tego systemu w bibliotekach Wydziału Elektroniki i Technik Informacyjnych i wprowadzeniu wspólnej z Biblioteką Główną karty bibliecznej dla użytkowników.

Umożliwiono również dostęp do systemu APIS w Bibliotece DS Akademik. Dołożono starań, aby podnosić kwalifikacje pracowników biblioteki przez szkolenia wewnętrzne, kursy, wyjazdy szkoleniowe, krajowe i zagraniczne.

Prowadzono szkolenia użytkowników, przede wszystkim studentów I roku, ale również w pewnym zakresie dyplomantów.

Mając na uwadze przygotowanie zbiorów do przeniesienia do nowych pomieszczeń w Bibliotece Głównej, prowadzono prace przygotowawcze, między innymi planując ustawienie rzeczowe zbiorów

oraz usprawnienie systemu wypożyczeń (wypożyczenia krótkoterminowe) aktywnego księgozbioru studenckiego.

W roku 1997 Uczelnia kontynuowała rozpoczętą w 1996 r. rozbudowę Gmachu Głównego na potrzeby Biblioteki Głównej. Zakończono remont i modernizację Biblioteki DS Akademik, którą wyposażono w komputery i zapewniono dostęp do Internetu. Remontem i modernizacją objęto również biblioteki na wydziałach: Architektury, Elektroniki i Technik Informatycznych, Geodezji i Kartografii.

Działalność Biblioteki Głównej była zakłócona awarią w Gmachu Głównym w marcu 1997 r. w wyniku której została zalana Czytelnia Czasopism bieżących oraz kilka pomieszczeń biurowych. Spowodowało to uszkodzenie części zbiorów oraz konieczność dwukrotnego przeniesienia zbiorów oraz przemieszczenia dwóch oddziałów. Przerwy w działalności poszczególnych agend Biblioteki Głównej spowodowane były również osuszaniem Gmachu Głównego i położeniem światłowodu w Wypożyczalni Studenckiej. Mimo usilnych starań niektóre agendy były przez okres 2 tygodni nieczynne. Przez niemal cały rok był bardzo utrudniony dostęp do Wypożyczalni Studenckiej. Zarówno użytkownicy, jak i przede wszystkim bibliotekarze pracowali w roku ubiegłym w bardzo trudnych warunkach, wykazując zrozumienie, dobrą wolę i życzliwość.

Biorąc pod uwagę rosnący koszt książek oraz ograniczone środki finansowe na ich zakup w bibliotekach planuje się zmianę w Bibliotece Głównej zasad gromadzenia książek, rezygnując z zakupów wieloegzemplarzowych na rzecz udostępniania prezencyjnego. W związku z powyższym coraz większe znaczenie będzie miało stworzenie odpowiednich warunków w czytelnich w nowych pomieszczeniach Biblioteki Głównej.

Analizując liczbę miejsc czytelnianych we wszystkich bibliotekach systemu biblioteczno-informacyjnego w 1997 r. w porównaniu z 1996 r. zaobserwowano zmniejszenie się na niektórych wydziałach i tak bardzo skromnej liczby miejsc, np. na wydziale Fizyki Technicznej i Matematyki Stosowanej, Inżynierii Chemicznej i Procesowej, Inżynierii Środowiska.

Prawdopodobnie oddanie do użytku Biblioteki Głównej nowych pomieszczeń zrekompensuje użytkownikom istniejące utrudnienia.

Współpraca z bibliotekami systemu biblioteczno-informacyjnego w ramach nadzoru merytorycznego obejmowała m.in.:

- udostępnianie informacji o zakupach książek przez Bibliotekę Główną już na etapie zamówień (zarówno przez telefon, jak i za pośrednictwem bazy GROM);
- udostępnianie wszystkich baz danych tworzonych przez Bibliotekę Główną w systemie ISIS;
- szkolenie w zakresie tworzenia własnych baz danych (przede wszystkim katalogów książek w systemie ISIS);
- szkolenie w zakresie informatyzacji;
- opieka merytoryczna nad prowadzeniem selekcji i informatyzacji;
- informowanie o działalności Biblioteki Głównej, zawiadamianie o nabytkach, konferencjach, szkoleniach krajowych i lokalnych z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej (Internet, Informacje Biblioteki Głównej).

(E.Dudzińska)

Analiza

Analizą objęto 52 biblioteki systemu, tj. Bibliotekę Główną, 12 bibliotek wydziałowych, 27 bibliotek instytutowych i 5 bibliotek międzywydziałowych.

1. Przyrost księgozbioru naukowego - zakup w 1997 r.

	Biblioteka Główna, filie i DS		3374 wol.
8	bibliotek	nie kupowało	książek
7	bibliotek	kupiło od	1 - 10 wol.
8	bibliotek	kupiło od	11-20 wol.
2	biblioteki	kupiły od	21 30 wol.
3	biblioteki	kupiły od	31 - 40 wol.
3	biblioteki	kupiły od	41 - 50 wol.
1	biblioteka	kupiła od	71 - 80 wol.
2	biblioteki	kupiły od	71 - 80 wol.
1	biblioteka	kupiła od	81 - 90 wol.
2	biblioteki	kupiły od	91 - 100 wol.
6	bibliotek	kupiło od	100 - 150 wol.
1	biblioteka	kupiła od	251 - 300 wol.

2. Przyrost księgozbioru studenckiego w 1997 r. (bez względu na źródło nabycia)

	Biblioteka Główna, filie i DS		8480 Wol.
18	bibliotek	nie gromadziło	księgozbioru studenckiego
2	biblioteki	wprowadziły do zbiorów od	1 - 10 wol.
4	biblioteki	wprowadziły do zbiorów od	11 - 20 wol.
1	biblioteka	wprowadziła do zbiorów od	21 - 30 wol.
1	biblioteka	wprowadziła do zbiorów od	31 - 40 wol.
1	biblioteka	wprowadziła do zbiorów od	41 - 50 wol.
1	biblioteka	wprowadziła do zbiorów od	51 - 60 wol.
1	biblioteka	wprowadziła do zbiorów od	61 - 70 wol.
2	biblioteki	wprowadziły do zbiorów od	91 - 100 wol.
2	biblioteki	wprowadziły do zbiorów od	101 - 150 wol.
2	biblioteki	wprowadziły do zbiorów od	151 - 160 wol.
1	biblioteka	wprowadziła do zbiorów od	171 - 180 wol.
1	biblioteka	wprowadziła do zbiorów od	201 - 300 wol.
1	biblioteka	wprowadziła do zbiorów od	301 - 400 wol.
1	biblioteka	wprowadziła do zbiorów od	401 - 500 wol.
1	biblioteka	wprowadziła do zbiorów od	501 - 600 wol.
1	biblioteka	wprowadziła do zbiorów od	601 - 700 wol.
1	biblioteka	wprowadziła do zbiorów od	900 - 1000 wol.
1	biblioteka	wprowadziła do zbiorów od	2001 - 2500 wol.
1	biblioteka	wprowadziła do zbiorów od	3001 - 3500 wol. *

Pięć bibliotek z wymienionych powyżej otrzymało książki z darów lub przejęło zbiory bibliotek zlikwidowanych * (np. Biblioteka Szkoły Businessu 2897 wol. = dary).

3. Prenumerata czasopism w 1997 r.

Biblioteka Główna, filie i DS		1297 tytułów
5	bibliotek nie prenumerowało	czasopism
13	bibliotek prenumerowało od	1 - 10 tytułów
10	bibliotek prenumerowało od	11 - 20 tytułów
7	bibliotek prenumerowało od	21 - 30 tytułów
5	bibliotek prenumerowało od	31 - 40 tytułów
1	biblioteka prenumerowała od	51 - 60 tytułów
1	biblioteka prenumerowała od	61 - 70 tytułów
1	biblioteka prenumerowała od	71 - 80 tytułów
1	biblioteka prenumerowała od	101 - 150 tytułów

4. Udostępnianie zbiorów ujęte zostało w 2 tabelach, stanowiących załączniki 36 i 39 do Sprawozdania.

(A.Wojciechowska)